

סדר אמור

פרשה כו

צרי"ם ופירושו שנדבק ונסבך בקצוים, מלשון מעורות בנידון (צילה ז' א') וכדומה, כי ק ממלא זה הלשון בפסיקתא פ' שקלים ע"פ דרך עלל כמשיכת חדק דהוא מרמז לאהרן סורתא דלת מפשר לה מן הכא, והאמת עריא מן הכא ע"כ, ובפרש"י שם במשלי, "ובמדרש אגדה דרכו של עשו כקוף זה האסבך בגיזה למר אס תעלה מכאן הוא מהערה בכאן" עכ"ל, וכן מלאה בערוך ערך בור שמביא את האגדה הזאת, מירושלמי דפאה פ"א ובסוטה פ"א, וכתב הלשון: ח"ל כקף מעילך בסירה הוערת כלומר נסבך בקצוים ונחרך ומאלו דוד ולקחו משם עכ"ל, נראה בהדיא שמפרש הוערת כמס"כ, ועי' בדר"ק (ש"ב ג') שהביא ג"כ האגדה הזאת וכתב הלשון: ובדבר כקף המעיל אמר בסורים נאחו כקף מעילך ונקרע בו' ומאלו דוד עכ"ל, ורש"י שם כתב: וגם על כקף המעיל של שאלו אמר שמה אחד מן הסורים נאחו בו וקרעו ע"כ, אמנם בסנהדרין (מ"ט א') כתב רש"י: אלא אמר (אבנר) שמה כשעזרת אלל הקצוים והסורים נכנס א' מן הקצוים ככקף מעילך והוא (דוד) היה עומן שם וחתכו עכ"ל, ואולי מש"כ וחתכו הוא ט"ס וז"ל ומאלו, ועי' במעריך ערך בור מה שהעיר ע"ד הערוך ולא הביא דברי רש"י בסנהדרין ובמקרא ודברי רד"ק, ומה שהקשה מן החמת כן הקשה ג"כ בכלי יקר שם על הדר"ק:

[ז] **במ"ב** ד"ה בסירה בו' וצריס חקת גרם בו' מן גלימא דידך וט"ס הוא דבירושלמי מסכת פאה גרם מן גלגלי ע"כ. הא"ל הגיה שז"ל לגלגלי ופירושו ג"כ מעין פי' המ"כ, ועי' ציפ"מ בירושלמי פאה, ובמח"כ טלס לא ראו דברי הערוך ערך גלגל ח' ע"ש שפי' גלגלי ציזית, ועי' ערך גל וי"ו בכוף, ועי' במדרש תהלים ז' ע"ג ואחלה לורי ע"ש, [וכ"ה בדר"ל]:

[ח] **ופורעין** זה לזה בפיוסין, במדרש שו"ט הגי' בפיוסין ופי' המוסף בל"ד רבית ונשך, [ועי' ביאור מהרי"פ]:

[ט] **שלא** יהא אדם יוצא לדרך בפחות משנים שאם יצא סופו נעשה עבד לעבדו. ג"ל שר"ל שלפעמים מתרמי סופו נעשה עבד לעבדו, דהיינו שהעבד יאמר שהוא החון ואחיו הוא עבדו ע"ד דתניא (קידושין ס"ה) שנים שבאו ממנה"י ואשה עמהם זה לומר זו אשתי אה עבדי וזו חבילתי וז"ל זו אשתי וז"ע וז"ל בו', וכ"ה בירושלמי פ"ק דב"מ ה"ב, משא"כ אס יואל לדרך בשני עבדים לא יתגרמו זה כ"כ:

ויבוא

[א] **רומה על השמים** אלהים סליק שבינתך סביניהון. ויהי שיעור הכתוב רומה אלהים על השמים כבוד שכל כל הארץ ואין אלו לריסין להקפו של היפ"ה:
[ב] **ארי דורם ואוכל בו**. עיין ע"ג פרש"י בתענית ח' ע"א, וסותר ח"ע ממה שפי' בב"ק ט"ז ב', וכתב היפ"ה שבערין ט"ו ב' פרש"י כמו בב"ק, ולפיטו ליתא:
[ג] **אזל ורצד עליו וחביה יתיה קאים נחין בו**. כתב במ"כ אלו ורצד לפי העמין פירושו וארצ עליו בו'. כ"כ היפ"ה וז"ל פי' הר"ן וארצ לו וכ"ה לפי ענינו אבל אין לו חבר עכ"ל, וכתבם שכתב מקרא מלא תהלים (ס"ח י"ז) למה תרצדון הרים נבטנים ופרש"י ראיתי ביסודו של ר' משה הדרשן רצד הוא מארצ בלשון ערבי עכ"ל וקרוצ לזה בפרש"י לדר"ק בשם רה"ג ע"ש וכ"ה בפ"י תהלים לדר"ק:
[ד] **גחין וסייה יתיה**. ג"ל מפייס יתיה:

[ה] **ואשתכח** לישינא קטיל תלתיהון ובימי שאול הרג ד' דואג שאמרו בו'. כתב היפ"ה ח"ע שאל מליט במקרא שנהרג בו' כמ"ס בתנחומא שהמניד לדוד על הריגת שאול וז"ל דמך על ראשך היה דואג בעלמו עכ"ל, הביא זאת מן התנחומא ונראה שסבב לפי שעה שרש"י בפי' לשמואל כתב וז"ל יס בפסיקתא שזה דואג ואיט מיושב על לבי עכ"ל, ועיין בסה"ר מדוע אינו מיושב ע"ל, ודע שאט"פ שבתנחומא שלפניט ס"פ תלא הגי' אר"י בוט של דואג האדומי היה בודאי הוא ט"ס, ומלבד עדות היפ"ה, שהרי מסיק שם, דמיך על ראשך דמים הרבה שפכת הרגת נוצ עיר הכהנים ע"כ, ודואג הרג לנצ לא בוט (והסב"ד לא הרגים בזה) ובפסיקתא פ"ב (פ' זכור) הגי' דואג האדומי ה', ודע שמ"ס בתנחומא דמיך כתיב, כ"ה בכל הספרים שלפנינו, וחיודם על על המנ"ס שלא הביא ע"י ממדרש הגו' כדרכו הטוב בב"מ:

[ו] **בסירה** הועדה בדאתון למעגל א"ל הלא תענה אבנר בבגף אבדת בסירה הועדה בו'. מפירוט המ"כ נראה שמפרש הועדה בלשון הוכרה, לא יסורו ממנו (שמות כ"ה) תרגומו לא יעידון מנייה, וכן רוב לשון סור מתורגם בלשון עדה (עי' מהורגמן) ובדמיון ומהעדי מלכין, ולי נראה שהועדה גרסין